

Шірінян Л.В.,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії
ННІ економіки і права
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Запропоновано вдосконалення чинної методології оподаткування страховиків за валовими внесками шляхом зменшення ставок податку з одночасним запровадженням диференційованого оподаткування прибутку страховиків за всіма видами діяльності. Модифіковано існуючу класифікацію видів діяльності, доходів і витрат страхової компанії.

It is offered to improve the effective methodology of insurers taxation based on gross insurance incomes due to decrease of basic rates and simultaneous introduction of the differentiated profit taxation depending on all activity categories. The existing classification of activity categories, incomes and expenditures is modified.

Ключові слова: страховик, диференційоване оподаткування, прибуток, фінансова діяльність, інвестиційна діяльність.

Нещодавно за розпорядженням Кабінету Міністрів України розглянуто проект Стратегії реформування податкової системи України. У проекті зазначається про необхідність гармонійного поєднання інтересів держави і платників податків, створення сприятливих умов для залучення прямих іноземних інвестицій, розроблення податкових інструментів для стимулювання економічної діяльності в Україні¹.

Обговорюються також питання зміни принципів оподаткування на страховому ринку України². Удосконалення механізму оподаткування страхових компаній, яких у нашій країні на початку 2009 року налічувалося 470, набуває значення у зв'язку з тим, що на ринок приходять нові інвестори — резиденти й нерезиденти, як стратегічні, так і потенційні. Інвестиції сприяють капіталізації ринку, впровадженню нових технологій, розвитку мережі продажу страхових продуктів, створенню нових робочих місць. З огляду на те, що страхування є важливою складовою макроекономіки держави, необхідно створювати сприятливі умови для ведення бізнесу з метою збільшення частки страхування у ВВП країни.

Проблему оподаткування у сфері страхування ще недостатньо розроблено науковцями. Частково цю або подібну тему досліджували у своїх працях А. Василенко, О. Вовчак, О. Гаманкова, О. Кисельова, В. Приходько, Т. Ротова, К. Руденко, К. Шелехов, зарубіжні вчені В. Шахов, А. Гвозденко та ін. На сторінках спеціалізованих видань питання оподаткування обговорюють і діючі страховики, такі як

¹ Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. — <http://www.dfp.gov.ua>; Цінні папери України. — 2009. — № 5 (547). — 5 лют.

² <http://newsru.ua/finance/25jul2008/nalog.html>.

Податкова політика

Ю. Джигира, О. Сосис, О. Машаро, О. Завада. Сьогодні готуються проекти, пов'язані з оподаткуванням страхової діяльності. Є декілька пропозицій, проте єдиної думки учасники страхового ринку ще не мають. Відчувається брак принципово нових ідей, системи науково-практичного оцінювання, натомість наявні значна кількість і частота внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів. Ці фактори знижують привабливість національної економіки для іноземних інвесторів та значно обмежують можливості вітчизняних учасників ринку.

Метою цього дослідження є обґрунтування доцільності застосування диференційованих податкових стимулів для вітчизняних страхових підприємств.

Оподаткування будь-якого виду діяльності пов'язано з наявністю й обсягом прибутків, які, у свою чергу, зумовлені фінансовими результатами. Тому спочатку розглянемо, як формується фінансовий результат діяльності страхового підприємства.

Система бухгалтерського й податкового обліку страхової компанії має специфічні особливості щодо обліку доходів і витрат. Відтак результати бухгалтерського обліку істотно відрізняються від результатів податкового обліку. Цілком можливо є ситуація, коли за результатами податкового обліку страхова компанія має прибуток, а за результатами бухгалтерського обліку — збитки.

Загальною умовою оподаткування прибутку страхової компанії є окреме оподаткування страхової, фінансової та іншої господарської діяльності. Для страхової компанії податок на прибуток має риси непрямого податку, що не залежить від витрат на ведення господарської діяльності компанії.

Закон України “Про страхування” визначає, що предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування й перестрахування (основна операційна діяльність); фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням (фінансово-інвестиційна діяльність), а також будь-які операції для забезпечення власних господарських потреб страховика (інша операційна діяльність)³. Відповідно до напрямів діяльності страхової компанії розрізняють доходи: 1) від страхової діяльності; 2) від фінансово-інвестиційної діяльності; 3) від іншої операційної діяльності. Водночас витрати страхової організації залежно від їх характеру, умов здійснення й напрямів діяльності поділяються на дві групи: 1) витрати, пов'язані зі страховими зобов'язаннями; 2) витрати на ведення справи⁴. На нашу думку, чинна класифікація доходів і витрат не повною мірою відображає рух коштів у страхових компаніях у сучасних умовах.

З метою адекватної оцінки фінансового результату діяльності страховиків застосуємо новий принцип визначення результатів діяльності й новий поділ

³ Про внесення змін до Закону України “Про страхування”: Закон України // Голос України. — 2001. — № 207 (2707). — С. 10—13; Страхування: Підруч. / Керівник кол. авт. і наук. ред. С.С. Осадець; відп. за вип. ред. О.П. Бондаренко. — К.: КНЕУ, 1998. — С. 487.

⁴ Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: Навч. посіб. — К.: Лібра, 2002. — 216 с.; Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навч. посіб. — К.: КНТЕУ, 2001. — С. 364.

Податкова політика

грошових потоків страхових компаній, запропонований автором у попередній праці⁵. Згідно з цим принципом необхідно відокремити інвестиційну діяльність страховика від фінансової, визначити доходи та витрати відповідно до всіх видів діяльності страхової організації. З огляду на вищезазначене, наведемо систематизацію джерел грошових надходжень і напрямів витрат страховика та визначимо прибуток за кожним видом діяльності.

Основна операційна діяльність (страхова діяльність) характеризуватиметься *грошовими надходженнями* (ГНООД), які включають страхові внески, перестрахову премію, відшкодування перестраховика, перестрахову комісію і тантьєми, повернуті суми зі страхових резервів та інші доходи. Напрями *витрат* страховика за *основною операційною діяльністю* (ВООД) складаються в основному зі страхових виплат, відшкодувань перестраховальнику, перестрахових комісій і тантьєм, перестрахових премій, відрахувань на утримання страхових резервів, витрат на ведення справи, оплату персоналу за основною операційною діяльністю, фінансування превентивних заходів⁶.

Такий поділ дає змогу визначити прибуток від основної операційної діяльності (ПООД):

$$\text{ПООД} = \text{ГНООД} - \text{ВООД}.$$

Джерела *грошових надходжень* страховика за *фінансовою діяльністю* (ГНФД) для цілей оподаткування можна систематизувати так, щоб урахувати емісію власних акцій, повторний продаж власних акцій, проценти, дивіденди до отримання, погашення заборгованості, цільові фінансові надходження, курсові фінансові надходження, курсові валютні різниці від переоцінки валюти, суми, що надійшли в погашення безнадійної дебіторської заборгованості, списану кредиторську заборгованість та інші доходи. Напрями *витрат* страховика за *фінансовою діяльністю* (ВФД) ураховують викуп акцій власної емісії, повторне придбання власних акцій, виплату або нарахування процентів, курсові фінансові витрати, суму безнадійної заборгованості, податковий авансовий платіж за виплату дивідендів та інші податкові платежі, оплату персоналу за фінансовою діяльністю й інші витрати.

Прибуток від фінансової діяльності (ПФД) визначають із розрахунку:

$$\text{ПФД} = \text{ГНФД} - \text{ВФД}.$$

Джерела *грошових надходжень* страховика за *інвестиційною діяльністю* (ГНІД) включають реалізацію цінних паперів та інших фінансових інвестицій, проценти, дивіденди до отримання, продаж основних засобів, продаж власного капіталу, продаж боргових інструментів інших суб'єктів господарювання, а також часток у інших підприємствах, реалізацію нематеріальних активів, участь у прибутках

⁵ Шіріян Л.В. Організація фінансів страхових компаній України в сучасних умовах // Регіональна економіка. — 2006. — № 3. — С. 178—184.

⁶ Сосис А., Шапіро Е. Варианты возможны, лишь бы рынок не пострадал // Финансовые услуги. — 2005. — № 4. — С. 38—42.

Податкова політика

інших організацій та інші доходи. Напрями *витрат* страховика за *інвестиційною діяльністю* (ВІД) включають придбання цінних паперів, амортизаційні відрахування на придбання основних фондів, втрати від участі в капіталі інших організацій, оплату послуг фінансово-кредитних установ, які діють на ринку цінних паперів, оплату персоналу за інвестиційною діяльністю й інші витрати.

Прибуток від інвестиційної діяльності (ПІД) визначають із розрахунку:

$$\text{ПІД} = \text{ГНІД} - \text{ВІД}.$$

Інша операційна діяльність характеризуватиметься грошовими надходженнями (ГНІОД) у вигляді здавання майна в оренду, безповоротної фінансової допомоги й безоплатно наданих товарів (послуг), індексації та передання основних фондів і нематеріальних активів, надання консультаційних послуг, штрафів, пені й інших доходів. Напрями *витрат* страховика за *іншою операційною діяльністю* (ВІОД) включають оренду майна, утримання об'єктів житлово-комунального й соціально-культурного призначення, непродуктивні витрати і втрати, оплату персоналу за іншою операційною діяльністю й інші витрати.

Прибуток від іншої операційної діяльності (ПІОД) визначають як різницю:

$$\text{ПІОД} = \text{ГНІОД} - \text{ВІОД}.$$

Отже, загальний прибуток страховика можна визначити за зведеною формулою:

$$\text{ЗП} = \text{ПООД} + \text{ПІОД} + \text{ПІД} + \text{ПФД}.$$

Використання поділу на види діяльності дасть змогу застосувати таку методику для оптимального оподаткування результатів діяльності страховиків.

Система оподаткування страхової компанії істотно відрізняється від системи, прийнятої для типового господарського товариства, що пов'язано з її особливим статусом. Через таку особливість страховий ринок несе податкове навантаження, яке не можна співвіднести з навантаженням інших галузей економіки.

Страхування є складним, наукоємним бізнесом, що базується на теорії ймовірностей, законах статистики, оціночних показниках і багатьох суб'єктивних чинниках. Водночас оподаткування має бути простим, зрозумілим, побудованим на об'єктивних підходах, податки мають бути такими, щоб їх можна було легко справляти й контролювати. Адже відомо, що податки можуть приносити різний ефект, у тому числі й негативний. Їх можна порівняти з ліками, властивості яких виявляються лише при застосуванні в розумних дозах. Податкова практика України показує, наскільки нелегко правильно визначити ці розумні дози.

Намагання реформувати оподаткування страхової діяльності було пов'язано з необхідністю припинити застосування фінансових схем ухилення від оподаткування, збільшити надходження до бюджету, сприяти розвитку вітчизняного ринку реального страхування. Проте ці дії мали несистематичний характер. Наприклад, було запропоновано миттєво ввести податок на прибуток; деякий час обговорювалося

Податкова політика

підвищення податку на доходи від страхової діяльності з 3 % до 6—10 %. Сьогодні органи державного нагляду пропонують скасувати преференції й оподатковувати страховиків на загальних умовах — 25 % від загального прибутку. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ) пропонує зменшити ставку податку на доходи страхових компаній з 3 % до 2 % від валових страхових премій.

Станом на 2009 рік валові доходи страхової компанії зі страхової діяльності оподатковуються за ставкою 3 % від суми валових страхових платежів, крім переданих у перестрахування резиденту і крім довгострокового страхування й перестрахування життя. Прибуток з інших джерел оподатковується за ставкою 25 % від суми валового прибутку⁷.

За словами голови Робочої групи ЛСОУ з підготовки Концепції оподаткування страхової діяльності, президента НАСК “Оранта” О.Л. Завади, сьогоднішні 3 % для класичних компаній дорівнюють 50 або 100 відсоткам податку на прибуток⁸.

Наші оціночні розрахунки показують справедливість цих висловлювань. На основі статистичних даних останніх років ми визначили частку податків у прибутку від страхової діяльності для страховиків, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя. У результаті було отримано, що середня ставка податку на прибуток від страхової діяльності коливається від 13 % у 2005 році до значень більших ніж 100 % у 2008 році⁹. Це означає, що сукупний податок, який був би сплачений страховиками України до бюджету за умов прямого переходу на оподаткування прибутку від страхової діяльності, дорівнював би нулю. Результати розрахунків підтверджують той факт, що основна операційна діяльність страховиків може бути неосновним джерелом їхнього прибутку.

Таким чином, страхова галузь несе досить великий податковий тягар і потребує зменшення ставок податку. Високі ставки податків спричиняють високі ціни (тарифи) за страхові послуги для кінцевого споживача, тому стають неефективними й недоступними для більшості населення України. Крім того, високі ставки податків індукують ухилення від їх сплати. Саме з таких позицій спробуємо розв’язати проблему, водночас пам’ятаючи про необхідність поповнення державного бюджету.

У цьому дослідженні запропоновано диференційоване оподаткування страховиків-резидентів за видами діяльності залежно від напряму, обсягів і результатів діяльності (табл. 1). Вважаємо доцільним запровадження зменшення ставки податку з одночасним введенням диференційованого оподаткування: окремого оподаткування основної операційної діяльності, окремого — фінансової діяльності,

⁷ Про внесення змін до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”: Закон України від 24.12.2002 № 349-IV // Все про бухгалтерський облік. — 2003. — № 8. — С. 37—53; Вовчак О.Д. Страхування: Навч. посіб. — Л.: Новий Світ—2000, 2005. — С. 310.

⁸ Завада А.Л. Цель определяет средства // Финансовые услуги. — 2005. — № 4. — С. 43.

⁹ Шірінян Л.В. Оптимізація організації фінансів та вдосконалення оподаткування страхових компаній України // Економіка України. — 2009. — № 10. — С. 18—25.

Податкова політика

Таблиця 1. Пропозиції щодо оподаткування страховиків-резидентів

№ з/п	Хто пропонує	Пояснення
1	Міністерство фінансів України	Оподаткування загального прибутку страховика: 25 % ЗП
2	ЛСОУ	Оподаткування за валовими страховими внесками й доходами від основної операційної діяльності: 2 % від валових страхових премій; оподаткування прибутку від усіх інших видів діяльності: 25 % (ПФД + ПІОД + ПІД)
3	Автор	Оподаткування основної операційної діяльності: 2 % від валових страхових премій і 15 % з прибутку від інших складових основної операційної діяльності; диференційоване оподаткування прибутків від інших видів діяльності: ПФД, ПІОД, ПІД
4	Автор	Диференційоване оподаткування прибутків: ПООД, ПФД, ПІОД, ПІД

окремого — інвестиційної діяльності й окремого оподаткування іншої операційної діяльності, що формально збільшує податкове навантаження й компенсує відповідне зменшення податку.

Розглянемо детальніше пропозицію 3 таблиці 1. Пропозиція 4 є альтернативною і буде предметом окремого аналізу. Дослідимо спочатку неосновні види діяльності (табл. 2).

Таблиця 2. Диференційоване оподаткування страховиків-резидентів за неосновними видами діяльності залежно від напрямку, обсягів і результатів діяльності

№ з/п	Види і зміст діяльності	Пропозиція автора — об'єкт оподаткування	Пропозиція автора — норма ставки	Діючий об'єкт оподаткування	Діюча норма ставки
Інша операційна діяльність				ЗП	25%
1	резидента в Україні	ПІОД	18 %		
2	резидента в інших країнах	ПІОД	20 %		
Фінансова діяльність					
3	резидента в Україні	ПФД	18 %		
4	резидента в інших країнах	ПФД	22 %		
Інвестиційна діяльність				сума інвестицій	0 %
5	резидента в Україні	ПІД	20 %		
6	резидента в інших країнах	ПІД	23 %		
7	інвестиції резидентів в економіку України	сума інвестицій	0 %		
8	інвестиції резидентів в економіку інших країн обсягом понад 500 000 євро	сума інвестицій	2 %	не визначено	не визначено

По-перше, автор пропонує несиметричний режим оподаткування для тих, хто здійснює інвестування у вітчизняну економіку, і тих, хто інвестує гроші в економіку інших країн. Це дасть змогу застосувати податкове регулювання для створення й забезпечення підтримки вітчизняного ринку страхування. По-друге, запропоновано зменшення ставки оподаткування неосновних видів діяльності в середньому з 25 % до 18—23 % (табл. 2). Отже, з'являться окремі напрями оподаткування: фінансової

Податкова політика

діяльності в межах країни за ставкою 18 % з прибутку від такої діяльності, інвестиційної діяльності в межах країни — 20 % з відповідного прибутку та оподаткування іншої операційної діяльності за ставкою 18 % з відповідного прибутку. Така тенденція має місце і в країнах — нових членах ЄС, де було проведено поетапне зниження ставок податку на прибуток підприємств протягом останніх десяти років: у Польщі — з 34 % до 19 %, Словаччині — з 40 % до 19 %, Чехії — з 35 % до 28 %, Латвії — з 25 % до 15 %, Литві — з 29 % до 15 %¹⁰. У Франції завдяки скороченню податкового навантаження у 1990 році став можливим значний стрибок у розвитку страхування життя, що вивів французький страховий ринок на 4-те місце у світі¹¹.

Перейдемо до обговорення питання оподаткування основної операційної діяльності. Запропоновано компромісне рішення для страховиків — платників податку і для ефективного поповнення бюджету (табл. 3). Такий варіант оподаткування є вдосконаленням чинної методології оподаткування за валовими внесками, коли об'єкт оподаткування фактично не враховує обсяги витрат. Отже, запропоновано зменшення ставки оподаткування доходу для основної операційної діяльності з 3 % до 2 %, а прибутку від інших складових основної операційної діяльності — до 15 %. Зменшення ставки оподаткування потрібно як для залучення іноземних інвесторів, так і для пом'якшення негативного впливу міжнародної фінансової кризи. Уряд Азербайджану, наприклад, взагалі скасував оподаткування страховиків на найближчі два роки¹².

Заслугує на увагу той факт, що існує оподаткування у страховій галузі має багато протиріч. Основна операційна діяльність включає надходження та витрати, які оподатковуються за різними ставками й мають різний об'єкт оподаткування. Повернуті суми зі страхових резервів, відраховані в попередні періоди, були вже враховані в попередньому періоді при оподаткуванні валових страхових платежів, крім переданих у перестраховування резиденту (рядки 1, 6 табл. 3). Після повернення зі страхових резервів у новому періоді держава знову оподатковує ці кошти за ставкою 25 %, враховуючи ці грошові надходження у складі валового доходу страховика. Однак очевидно, що цей дохід було отримано за основною операційною діяльністю. Отже, це призводить до подвійного податкового навантаження на страховиків, хоча за логікою відсутності подвійного оподаткування цього не повинно бути.

Іншим прикладом подвійного оподаткування є перестрахова діяльність резидента у страховика-нерезидента (рядки 1,8 табл. 3). Перший раз здійснюється оподаткування валових страхових платежів, оскільки зменшується сума таких

¹⁰ <http://newsru.ua/finance/25jul2008/nalog.html>.

¹¹ *Благутин Д.* Французский опыт государственного регулирования страховой деятельности // Страховой рейтинг "Insurance top". — 2007. — № 4 (20). — С. 6—11.

¹² <http://www.day.az/news/insurance/131655.html>.

Податкова політика

Таблиця 3. Оподаткування страховиків-резидентів за основною операційною діяльністю

№ з/п	Види і зміст діяльності	Пропозиція автора — об'єкт оподаткування (алгоритм)	Пропозиція автора — норма ставки	Діючий об'єкт оподаткування (алгоритм)	Діюча норма ставки
Основна операційна діяльність — страхування					
1	ризикове страхування, крім страхування життя	ВСП + КВЦ + ППРП	2 %	ВСП + КВЦ + ППРП	3 %
2	довгострокове страхування життя (>10 років)	ВСП + КВЦ + ППРП	0 %	ВСП + КВЦ + ППРП	0 %
3	короткострокове страхування життя (<10 років)	ВСП + КВЦ + ППРП	2 %	не визначено	не визначено
4	порушення вимог договору довгострокового страхування життя, у тому числі його дострокове розірвання	ОДДС	5 %	ОДДС	3 %
5	порушення вимог договору короткострокового страхування життя, у тому числі його дострокове розірвання	ОДДС	0 %	не визначено	не визначено
6	повернення сум зі страхових резервів, відрахованих у попередні періоди	ПССР	15 %	включено до ЗП	враховано в податку 25 % ЗП
Основна операційна діяльність — перестраховування					
7	у страховика-нерезидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні не менше, ніж той, що був обумовлений рішенням регулятора	сума перестраховування	0 %	сума перестраховування	0 %
8	у страховика-нерезидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні менше, ніж той, що був обумовлений рішенням регулятора	сума перестраховування	10 %	сума перестраховування	12 %
9	у страховика — цедента ризиків, переданих у перестраховування, у разі настання подій (відшкодування перестраховика) і дострокового розірвання договору	ОДДС	15 %	включено до ЗП	враховано в податку 25 % ЗП
10	у страховика-резидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні не менше, ніж той, що був обумовлений рішенням регулятора	сума перестраховування	0 %	не визначено	не визначено
11	у страховика-резидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні менше, ніж той, що був обумовлений рішенням регулятора	сума перестраховування	2 %	не визначено	не визначено

Умовні позначення: КВЦ — комісія цедента (винагорода) за ризиками, переданими в перестраховування; ВСП — валові страхові платежі, крім переданих у перестраховування резиденту; ППРП — перестрахові премії за ризиками, прийнятими в перестраховування; ОДДС — доходи, одержані за відповідними договорами страхування; ПССР — повернуті суми зі страхових резервів, відраховані в попередні періоди.

Податкова політика

платежів лише в разі перестрахування у резидента. Тому якщо страховик-резидент спрямує кошти до перестраховика-нерезидента, держава знову оподатковує такі кошти залежно від рейтингу фінансової надійності нерезидента. Повторне оподаткування становитиме 12 % від суми перестрахування, якщо рейтинг нерезидента є меншим, ніж той, що був обумовлений рішенням Держфінпослуг України¹³. Водночас така умова дає змогу зменшити вплив коштів за кордон.

Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 № 334/94-ВР визначає нульову ставку оподаткування для страхування життя, проте не визначає санкцій до страховиків, якщо договір довгострокового страхування життя достроково розірвано (рядок 4 табл. 3). На нашу думку, ставка оподаткування за дострокове розірвання договору довгострокового страхування життя має становити 5 % від доходів, одержаних за відповідними договорами страхування. Це унеможливить використання дострокового розірвання договору як засобу ухилення від оподаткування.

У нормативно-правовій документації не розглянуто випадки оподаткування резидентів, які здійснюють короткострокове страхування життя — строком від 3 до 10 років (рядки 3, 5 табл. 3). На нашу думку, щодо оподаткування таке страхування можна вважати еквівалентним ризиковому страхуванню, крім страхування життя, тому воно повинно мати ставку оподаткування, що дорівнює ставці оподаткування останнього.

За чинною методологією оподаткування не розглянуто також перестрахування резидента у страховика-резидента (рядки 10, 11 табл. 3). В останньому випадку з метою стимулювання перестрахування у страховиків із належним рейтингом запропоновано 2-відсоткова ставка оподаткування від суми перестрахування, якщо резидент здійснює перестрахування у страховика-резидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні менше, ніж той, що був обумовлений рішенням Держфінпослуг України. Це буде стимулюючим фактором для отримання рейтингу вітчизняними страховиками.

Повернуті суми зі страхових резервів, відрховані в попередні періоди, і страхове відшкодування перестраховика в разі настання подій і дострокового розірвання договорів перестрахування повинні розглядатися з позицій отриманих доходів від таких договорів страхування, тому мають оподатковуватися за ставкою 15 % (рядки 6, 9 табл. 3). Така зменшена ставка є компенсацією введення диференційованого оподаткування і є еквівалентною 15 % ставки оподаткування прибутку від основної діяльності.

Ми пропонуємо зменшити податкове навантаження з 12 % до 10 % на резидента в разі перестрахування у страховика-нерезидента, що має рейтинг фінансової надійності на рівні менше, ніж той, що був обумовлений рішенням Держфінпослуг

¹³ Кисельова О. Чинний порядок оподаткування доходів, отриманих страховиками від здійснення операцій з технічними резервами // Бухгалтерський облік і аудит. — 2006. — № 9. — С. 36—49.

Податкова політика

України (рядок 8 табл. 3). Це пов'язано не лише зі стратегією зменшення ставки оподаткування й уникнення подвійного оподаткування, а й ще з тим, що українські страховики-цеденти співпрацюють із досить недорогими для них страховими компаніями СНД, активно користуються перестраховальним захистом російських і прибалтійських компаній. Останні часто не мають або не хочуть отримувати рейтинг, маючи при цьому задовільні показники фінансової надійності. Разом із тим, досвід і аналіз статистичних даних грошових потоків страховиків України показують, що не можна відмовлятися від такого оподаткування, що обумовлено необхідністю стримати вплив коштів за тіньовими схемами за кордон.

Таким чином, у статті наголошується, що реформування податкової системи у страхуванні потребує застосування податкового регулювання для підтримки вітчизняного страхового ринку. Виявлено, що чинна система оподаткування є недосконалою, а чинний порядок оподаткування доходів, отриманих страховиками, — досить складним (табл. 3). Актуальним стає питання дослідження повної трансформації концепції оподаткування у страхуванні з метою запровадження оподаткування прибутку. Водночас не можна відмовлятися від модифікації чинної методики оподаткування, якщо ще не всі наукові методи вирішення проблемних питань є врахованими. Саме з таких позицій зроблено спробу розв'язання проблеми.